

Japanese Kunst



*Seikin Tomiyama
Sankyoku Ensemble*

Programma 1983

Presentatie onder auspiciën van Extra European Arts, Committee for the Promotion of the non-western Arts (Maison des Cultures du Monde, Parijs; Internationales Institut für Vergleichende Musikstudien und Dokumentation, Berlijn; Centro di Ricerca per il Teatro, Milaan; Associazione Teatri Emilia Romagna, Modena; Ateliers d'Ethnomusicologie de l'A.M.R., Genève; Commonwealth Institute, Londen; Haags Gemeentemuseum; Koninklijk Instituut voor de Tropen, Amsterdam; Holland Festival, Amsterdam).

Seikin TOMIYAMA Sankyoku Ensemble

Seikin TOMIYAMA, koto, shamisen, kokyū. 'Living National Treasure'
Mieko TOMIYAMA, koto
Kiyotaka TOMIYAMA, koto, shamisen
Goro YAMAGUCHI, shakuhachi

Programma:

Hachidan-no-Shirabe - voor koto en shakuhachi
Solisten: Kiyotaka TOMIYAMA, koto
Goro YAMAGUCHI, shakuhachi

Akikaze-no-Kyoku - voor koto en zang
Solisten: Seikin TOMIYAMA, koto en zang
Mieko TOMIYAMA, koto

Shin-Ginuta - voor koto
Solist: Seikin TOMIYAMA, koto

Sokaku Reibo - voor shakuhachi
Solist: Goro YAMAGUCHI

Pauze

Chidori-no-Kyoku - voor kokyū, koto en zang
Solisten: Seikin TOMIYAMA, kokyū
Kiyotaka TOMIYAMA, koto en zang
Mieko TOMIYAMA, koto

Kyoku Nezumi - voor shamisen en zang
Solisten: Seikin TOMIYAMA, shamisen en zang
Kiyotaka TOMIYAMA, koto, shamisen

Nebiki-no-Matsu - voor koto, shamisen, shakuhachi en zang
Solisten: Seikin TOMIYAMA, shamisen en zang
Mieko TOMIYAMA, koto
Kiyotaka TOMIYAMA, shamisen en zang
Goro YAMAGUCHI, shakuhachi

Den Haag, Hot Theater: 8 juni 1983, aanvang: 20.30 uur

Belangrijke onderdelen van het programma Japanse Kunst in het Holland Festival 1983 zijn mede mogelijk gemaakt door steun van het Prins Bernhard Fonds.

Sankyoku

Sankyoku betekent 'muziek door drie (namelijk melodische) instrumenten'. In de traditionele muziek van Japan is sankyoku het standaardensemble voor de uitvoering van wat wij gewoonlijk kamer-muziek noemen. De combinatie van deze drie instrumenten(-typen) bestaat uit de koto, shamisen en shakuhachi, hoewel de laatste soms vervangen wordt door een kokyū.

De koto is in de bekendste en meest traditionele vorm een citer met dertien snaren; de shamisen is een luit met drie snaren waarop getokkeld wordt (ook wel aangeduid met de karakters san-gen, wat letterlijk 'drie snaren' betekent); de shakuhachi is een recht aangeblazen bamboe kerf-fluit. Zowel solistisch als in de combinatie van het sankyoku-ensemble hebben deze instrumenten hun grootste populariteit verworven in de Yedo-periode, waarin handelslui en burgers allerlei vormen van amusement zochten.

Het enige instrument dat nooit bijzonder geliefd is geweest, de kokyū is het best te beschouwen als een kleine shamisen, zij het dat een shamisen een tokkelinstrument is en de kokyū met een strijkstok wordt gestreken. Het is zelfs het enige strijkinstrument van Japan en de klank doet enigszins onwezenlijk aan.

Het ensemble van Seikin TOMIYAMA concentreert zich voornamelijk op de oude traditionele muziek, de muziek zoals die zich ontwikkelde tot aan het eind van de vorige eeuw.

Seikin TOMIYAMA Sankyoku Ensemble

Seikin TOMIYAMA is een blinde musicus, bespeler van de shamisen, kokyū en koto. Hij begon zijn muzikale opleiding op vijfjarige leeftijd en studeerde later bij Shunsho TOMIZAKI, de toonaangevende musicus in sankyoku tijdens de eerste helft van deze eeuw. Inmiddels moet Seikin TOMIYAMA gerekend worden tot de belangrijkste representanten van de sankyoku genres. Sinds 1936 geeft hij zelf muziekonderricht. Hij heeft diverse prijzen gewonnen met zijn uitvoeringen en composities, waaronder de Grand Prix van het Japanse Kunstfestival (1962).

Goro YAMAGUCHI bespeelt de shakuhachi. Hij leerde het instrument bespelen van zijn vader, Shiro YAMAGUCHI, een vooraanstaand shakuhachi speler van de vorige generatie. Ook hij won diverse belangrijke prijzen, waaronder eveneens een Grand Prix van het Japanse Kunstfestival (1974).

Kiyotaka TOMIYAMA is de zoon van Seikin TOMIYAMA en kreeg de eerste muzieklessen van zijn vader. Hij heeft zich bekwaamd in dezelfde genres op de shamisen en koto. Tegenwoordig doceert hij aan de Tokyo University of Arts.

Mieko TOMIYAMA bespeelt de koto. Zij is de vrouw van Seikin TOMIYAMA en ontving haar muzikale opleiding van haar man.

Hachidan-no-shirabe

Dit is een van de bekendste stukken uit de Japanse traditionele muziek. Het stuk bestaat uit acht delen (dan) met ieder een gelijk aantal maten. De melodie bestaat uit variaties op een aantal vaststaande motieven. Het is oorspronkelijk een solo-stuk voor koto, maar er wordt vaak een shakuhachi of shamisen aan toegevoegd.

Akikaze-no-Kyoku

Deze compositie van Kengyo MITSUZAKI (?-1853) bestaat uit een instrumentale introductie, waarna zes liederen gezongen worden. De tekst is gebaseerd op een beroemd Chinees gedicht, dat handelt over de tragische dood van een Chinese keizerin, de echtgenote van keizer Hsuan Tsung van de T'ang dynastie. Het gedicht stamt uit dezelfde periode en is van de hand van Po-Chu-i.

Shin-Ginuta

Shin-Ginuta is een compositie van Seikin TOMIYAMA uit 1977. Het stuk is geïnspireerd op het vullen van geweven stoffen. Deze bewerking dient om het weefsel te verdichten en de stof zachter te maken. Daartoe wordt het doek op een houten blok gelegd en met een stok geslagen. Dit tafereel wordt als zeer poëtisch beschouwd en is een gebruikelijk onderwerp in literatuur en muziek. De titel betekent letterlijk 'Een nieuw vol-blok'.

Sokaku Reibo

De titel betekent 'Het nestelen van de kraanvogel', waarmee de liefde van de ouders voor een kind wordt gesymboliseerd. Het stuk is gebaseerd op de boeddhistische opvattingen over het grootbrengen van kleine kinderen. De solo-muziek van shakuhachi werd in de 17e eeuw ontwikkeld door monniken van de boeddhistische Fuke-sekte. Het stuk behoort tot de Kinko-stijl, die tot aan het einde van de 19e eeuw de belangrijkste shakuhachi school was.

Chidori-no-Kyoku

Dit is een compositie van Kengyo YOSHIZAWA (1800-1872) en bestaat uit twee liederen van ieder 31 lettergrepen. De liederen worden van elkaar gescheiden door een lang tussenspel. De teksten handelen over het prachtige tafereel dat een strand biedt, waar de pluvieren zingen. De melodie werd oorspronkelijk geschreven voor de kokyū, die hier deel uitmaakt van het sankyoku ensemble.

Kyoku Nezumi

Kyoku Nezumi betekent 'Muizen aan de boemel' en is gebaseerd op een traditionele melodie, waarvan de componist onbekend is. De uitvoering in dit concert is een bewerking van Seikin TOMIYAMA. Er bestaan veel liederen met grappige verhalen over dieren. Dit stuk gaat over een muizenhoofdman en zijn volgelingen die feest vieren in alle kamers van een huis, waar zij worden aangevallen door een grote kat. Eén muis wordt gevangen, alle andere vluchten naar de zoldering. De melodie wordt vaak als duet uitgevoerd.

Nebiki-no-Matsu

Nebiki-no-Matsu werd gecomponeerd door Kengyo MISUHASHI (1801-1829) voor de shamisen. Koto MINIZAKI voegde hieraan de koto-parij toe. Het is een lang stuk, met drie instrumentale delen. De titel betekent letterlijk 'Pijnboom van het nieuwe jaar', wat betrekking heeft op momenten van blijdschap bij het begin van het nieuwe jaar. De pijnboom is samen met bamboe en de pruimenboom symbool voor een lang leven. Het is gebruikelijk om dit stuk uit te voeren in de sankyoku-stijl, het ensemble van koto, shamisen en shakuhachi.

Sankyoku

Sankyoku betekent 'muziek door drie (namelijk melodische) instrumenten'. In de traditionele muziek van Japan is sankyoku het standaardensemble voor de uitvoering van wat wij gewoonlijk kamer-muziek noemen. De combinatie van deze drie instrumenten(-typen) bestaat uit de koto, shamisen en shakuhachi, hoewel de laatste soms vervangen wordt door een kokyu.

De koto is in de bekendste en meest traditionele vorm een citer met dertien snaren; de shamisen is een luit met drie snaren waarop getokkeld wordt (ook wel aangeduid met de karakters san-gen, wat letterlijk 'drie snaren' betekent); de shakuhachi is een recht aangeblazen bamboe kerf-fluit. Zowel solistisch als in de combinatie van het sankyoku-ensemble hebben deze instrumenten hun grootste populariteit verworven in de Yedo-periode, waarin handelsslui en burgers allerlei vormen van amusement zochten.

Het enige instrument dat nooit bijzonder geliefd is geweest, de kokyu is het best te beschouwen als een kleine shamisen, zij het dat een shamisen een tokkelinstrument is en de kokyu met een strijktok wordt gestreken. Het is zelfs het enige strijkinstrument van Japan en de klank doet enigszins onwezenlijk aan.

Het ensemble van Seikin TOMIYAMA concentreert zich voornamelijk op de oude traditionele muziek, de muziek zoals die zich ontwikkelde tot aan het eind van de vorige eeuw.

Seikin TOMIYAMA Sankyoku Ensemble

Seikin TOMIYAMA is een blinde musicus, bespeler van de shamisen, kokyu en koto. Hij begon zijn muzikale opleiding op vijfjarige leeftijd en studeerde later bij Shunsho TOMIZAKI, de toonaangevende musicus in sankyoku tijdens de eerste helft van deze eeuw. Inmiddels moet Seikin TOMIYAMA gerekend worden tot de belangrijkste representanten van de sankyoku genres. Sinds 1936 geeft hij zelf muziekonderricht. Hij heeft diverse prijzen gewonnen met zijn uitvoeringen en composities, waaronder de Grand Prix van het Japanse Kunstfestival (1962).

Goro YAMAGUCHI bespeelt de shakuhachi. Hij leerde het instrument bespelen van zijn vader, Shiro YAMAGUCHI, een vooraanstaand shakuhachi speler van de vorige generatie. Ook hij won diverse belangrijke prijzen, waaronder eveneens een Grand Prix van het Japanse Kunstfestival (1974).

Kiyotaka TOMIYAMA is de zoon van Seikin TOMIYAMA en kreeg de eerste muzieklessen van zijn vader. Hij heeft zich bekwaamd in dezelfde genres op de shamisen en koto. Tegenwoordig doceert hij aan de Tokyo University of Arts.

Mieko TOMIYAMA bespeelt de koto. Zij is de vrouw van Seikin TOMIYAMA en ontving haar muzikale opleiding van haar man.